

Toelichting op watersysteem IJsselmeergebied

Pompen of dijkverzwaring

Als het meerpeil met de stijgende zeespiegel omhoog gaat, is meer dijkverzwaring nodig; als men ingrijpende dijkverzwaring wil voorkomen, zal op grote schaal gepompt moeten worden om het winterpeil te handhaven.

Zoet-zout gradiënt

Een zoet-zoutgradiënt is alleen gunstig voor de natuur als er gedurende het hele jaar een min-of-meer stabiele, geleidelijk overgang van zoet naar zout is, zoals in een vismigratierivier.

Het IJsselmeergebied heeft drie hoofdfuncties die van cruciaal maatschappelijk belang zijn, namelijk:

- 1 **Komberging** als onderdeel van de hoogwaterbeheersing;
- 2 **Voorraadberging** ten behoeve van de zoetwatervoorziening;
- 3 Een **robuust aquatisch ecosysteem** als basis voor biodiversiteit.

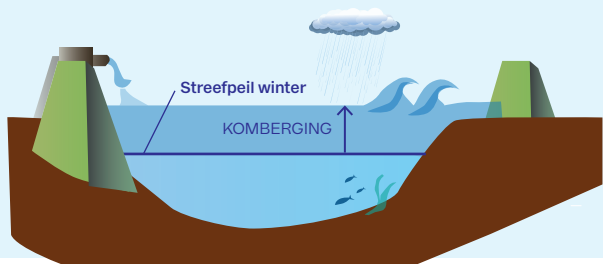
Natuurlijk peilbeheer

Natuurlijke peilfluctuatie (hoog peil in de winter, dat in de loop van de zomer uitzakt, en met variaties binnen en tussen de seizoenen) is gunstig voor het behoud van ondieptes en moerassen. Dit is echter niet verenigbaar met de beide andere hoofdfuncties, zonder enorme investeringen in dijkverzwaringen en grote consequenties voor watergebruikers.

1 Komberging

Het IJsselmeergebied kan water tijdelijk opslaan (komberging) en zorgt ervoor dat de waterstand bij de dijken niet te hoog wordt bij hoge zeestand en grote rivierafvoer. Door klimaatverandering neemt de wateraanvoer vanuit het Rijnstroomgebied en de lokale stroomgebieden toe. Zeespiegelstijging beperkt tegelijkertijd de spui-mogelijkheden.

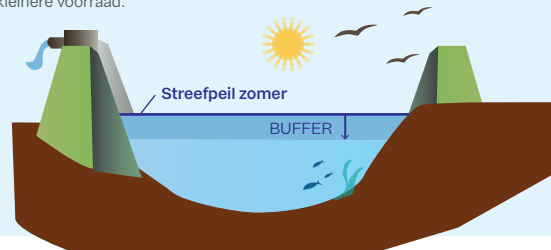
De kombergingsfunctie wordt dus steeds belangrijker. Hogere hoogwaterstanden zullen vaker voorkomen. De peilfluctuaties op het IJsselmeer zijn groter dan op het Markermeer.

2 Zoetwatervoorraad

Het IJsselmeer en het Markermeer vormen een belangrijke zoetwatervoorraad voor Noord-Nederland tijdens droogte, als de rivieren weinig water aanvoeren en de watervraag juist groot is. De nu beschikbare hoeveelheid water is een 'schijf' van 20 cm in het zomerhalfjaar. In deze periode mag het meerpeil zakken tot ten laagste -0,30 m NAP als de vraag naar water groter is dan het aanbod.

Door klimaatverandering zullen periodes met lage rivierafvoer en droogte vaker voorkomen en langer duren. Dit vraagt om een grotere zoetwatervoorraad, of een kleinere vraag naar water. De zoetwatervoorraad kan worden vergroot door een hoger zomerpeil te accepteren of het verder uit te laten zakken. Ruimtelijke initiatieven waardoor het oppervlak van het meer kleiner wordt, betekenen een kleinere voorraad.

3 Robuust ecosysteem

Veel ingrepen die de waterkwaliteit verbeteren en natuur bevorderen hebben geen nadelige gevolgen voor de beide andere hoofdfuncties. Ingrepen die de kombergingscapaciteit of de zoetwatervoorraad kleiner maken, vragen een zeer zorgvuldige afweging van voor- en nadelen op lange termijn.

Een robuust ecosysteem heeft baat bij een goede waterkwaliteit, connectiviteit, diversiteit en dynamiek. Dit betekent onder andere: geleidelijke overgangen van zoet naar zout, van land naar water, en van stromend naar stilstaand water.

